

סניפי בית הדין בבני ברק ובקרית ספר (מודיעין עילית) בשבתו כבוררות וכבית הוראה
לממונות במעמד שני צדדים, ע"י דיין יחיד או מותב תלתא

(תיק זה פורסם כבר בחוברות המודפסות של בית הדין)

טרמפיסט ששאל טלפון נייד ונפל מידו ונשבו לו באמצע הנסיעה וטוען שפטור מדין בעליו עמו
תיק מס' 2288.

דן הגר"ו בנידון טרמפיסט ששאל באמצע הנסיעה פלאפון מהנהג ונפל
מידו ונשבר, האם יש לו פטור של "בעליו עמו".

והשיב לפי הגמ' בב"מ דף צז לסוף אגלאי מילתא דלמיסר טעונה הוא דנפק,
כלומר דכל שאין יציאת הבעלים לצורך שירות השואל אלא לצורך עצמו,
אף שיצא עמו מ"מ אינו שואל לו ולא חשיב שאילה בבעלים ליפטר.
והמרדכי שם בסימן שעג מביא ראב"ה העזרי שלמד מזה דאם השאיל לו
סוסו ותפש וכו' זהו לתקנת בהמתו וכן מצאתי דאין זה נקרא עמו
במלאכתו אלא היכא דשואל בקש מן המשאיל עשה לי דבר פלוני וכן כולם
אשקיין מיא זיל אפי לי דלעיל אבל אם עשה מעצמו אין זה עמו במלאכתו
עכ"ל. כלומר שהפטור הוא רק כאשר הבעלים עצמו נשאל לטובת מלאכת
השואל, אבל אם היה שם למלאכת עצמו אין את הפטור. וברכב שנוסע
ליעד מסויים והואיל הנהג להעלות לרכבו טרמפיסט לאותו יעד, לא נחשב
שמשאיל את עצמו לצורך הטרמפיסט כי הרי נוסע לאותו יעד לצורך עצמו
ולא לצורך הטרמפיסט.

(הערה: אם נדייק לשון המרדכי, יש מקום לחלק בין בקשו הטרמפיסט
להעלותו ולהסיעו, ובין אם בעל הרכב הציע מעצמו. ויל"ע. ולמעשה פסק
השו"ע בסימן שמו סעיף ד את הגמ' הנ"ל למעשה ולהדיא לא מקבל דעת
המרדכי לגבי החילוק אם השואל בקש מהבעלים או שהבעלים באו
מעצמם לסייע לשואל, אלא כל שזה סיוע לשואל הוי דין בעליו עמו, ואם
רק שומרים לצורך עצמם ומסייעים לבהמתם שלא תנזק אין דין שמירה
בבעלים).

ועפ"ז אמר הגר"ו בבעלים של מקרר שרצה להעבירו למקום אחר וביקש
עזרה מאדם אחר, ואף אחד משניהם לא יכול להעביר את המקרר לבד רק
שניהם יחד. ובעת ההעברה ביקש העוזר טלפון של בעל המקרר ובשימושו
נפל ונשבר, דינן כן דין שמירה בבעלים, כי הבעלים לא רק מטלטל את

המקרה של עצמו אלא גם עוזר לשני, שהרי יודע שהשני לא יכול לבד, ובא לעזור לו. א"כ זה שאלה בבעלים ופטור העוזר מנזק הטלפון.

(ולוא דבריו היה נ"ל איפכא בדין זה, שבעל המקרה אילו היה יכול היה מעבירו בידיו לבד ולא מבקש עזרה, ואכן מה שמעביר בעצמו ביחד עם העוזר זה בשביל עצמו בלבד. אלא שהוא ביקש את העוזר שיעזור לו על הפלגא שאינו מסוגל להוביל לבד. אבל מה שהעוזר לא מסוגל לבד אין הבעלים מסייע לו "בשביל העוזר". כי העוזר בכלל לא נשכר או הושאל כסבל בשביל "כל" המקרה, אלא רק כמסייע לחצי שהבעלים לא מצליח בעצמו לבד. ולפי"ז אין הבעלים עמו במלאכו של העוזר והעוזר חייב בנזק הטלפון של הבעלים. אבל אם הבעלים היה שואל מהעוזר בתו"כ העבודה פלאפון של העוזר ונפל מיד בעל המקרה ונשבר, היה בעל המקרה פטור על הפלאפון מדין עמו במלאכתו, שהעוזר שאול לו לעזור לו. כנלע"ד. ולדעת הגר"ו שניהם שאולים זל"ז, כי שניהם יודעים שצריכים לעזור כל אחד לשני, ואין אף אחד מהם יכול לבד ומתכוונים לעזור לשני, ולכן שניהם "עמו במלאכתו" של השני, ובשני הציורים יהיה להם פטור של בעליו עמו. גם אם הבעלים שאל מהעוזר, וגם כשהעוזר שאל מהבעלים).

עתה מה יהיה הדין במוביל יחד עם הבעלים שהניחו על נגרר של העוזר, ולא קשר טוב ונפל המקרה בנסיעה. לדעת הגר"ו יש למוביל פטור של בעליו עמו רק אם זה נידון של חסרון בשמירה, ואפילו אם זה פשיעה, לדעה שבעליו עמו פוטר גם מפשיעה. אבל אם ההתנעה ופעולת הנסיעה של המוביל הפילה את המקרה הבלתי קשור, זה כבר מעשה אדם המזיק בידים, ול"ש לדיני שמירה, ואין פטור של בעליו עמו. (ולמשנת"ל בין כך ובין כך אין פטור בעליו עמו).